

Dr. Başak Görgeç

Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Medeni Hukuk Anabilim Dalı Öğretim Üyesi

**ÜÇÜNCÜ KİŞİNİN HAVA ARACI KAZASI
SEBEBİYLE UĞRADIĞI ZARARDAN
DOĞAN HUKUKİ SORUMLULUK**

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
KISALTMALAR.....	XXVII
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM SİVİL HAVA ARACI

1. HAVA ARACI KAVRAMI, ÖZELLİKLERİ VE TÜRLERİ	7
1.1.HAVA ARACI KAVRAMI.....	7
1.2.HAVA ARACININ TAŞINIR NİTELİĞİ.....	10
1.3.HAVA ARAÇLARININ UNSURLARI.....	13
1.3.1. Havalanabilme	14
1.3.2. Havada Kontrollü Seyredebilme	14
1.4.SİVİL HAVA ARACI – DEVLET HAVA ARACI AYRIMI.....	15
1.4.1. Hukuki Düzenlemelerde Sivil Hava Aracı – Devlet Hava Aracı Ayrımı	16
1.4.1.1. Uluslararası Düzenlemeler	16
1.4.1.2. Türk Hukuku Düzenlemesi.....	20
1.4.1.3. Sivil Hava Aracı – Devlet Hava Aracı Ayrımında Kamu Hizmeti Kıtası.....	23
1.4.2. Askeri Hava Araçları	27
1.5.SİVİL HAVA ARACI TÜRLERİ.....	30
1.5.1. Havadan Hafif Hava Araçları.....	30
1.5.2. Havadan Ağır Hava Araçları.....	31
1.5.2.1. Planör.....	31
1.5.2.2. Uçak.....	31

1.5.2.3. Rotorlu Hava Araçları.....	32
1.5.2.4. Uzay Araçları.....	33
1.5.2.5. İnsansız Hava Aracı Sistemleri – İHA –.....	35
1.5.2.6. Model Hava Araçları.....	38
2. HAVA ARACI SİCİLİ.....	38
2.1. GENEL OLARAK.....	39
2.2. TÜRK HAVA ARACI SİCİLİ.....	40
2.2.1. Kamuya Açıklık Araçlarına İlişkin Sistemler Arasında Hava Aracı Sicilinin Yeri.....	41
2.2.2. Hava Aracı Sicilinin Tutulmasından Doğan Sorumluluk....	44
2.2.3. Hava Aracı Siciline Hakim Olan İlkeler.....	46
2.2.3.1. Aleniyet İlkesi.....	46
2.2.3.1.1. Sınırlı Açıklık İlkesi	49
2.2.3.1.2. Aynı Hakların Tescili İlkesi.....	50
2.2.3.2. İyiniyetin Korunması İlkesi.....	52
2.2.3.3. Tipe Bağlılık İlkesi.....	54
2.2.3.4. Belirlilik İlkesi	55
2.2.3.4.1. Genel Olarak Belirlilik İlkesi	55
2.2.3.4.2. Rehinde Belirlilik İlkesi	57
2.2.3.5. Sebebe Bağlılık İlkesi	59
2.2.3.6. Zaman İtibari ile Öncelik İlkesi.....	60
2.3. TÜRK HAVA ARACI SİCİLİNİN KAPSAMI	62
2.3.1. Türk Hava Aracı Sicilinde Yapılan İşlemler.....	62
2.3.1.1. Kayıt.....	62
2.3.1.2. Tescil	65
2.3.1.2.1. Tescil İçin Aranılan Şartlar	66
2.3.1.2.1.1. Hava Aracının Türk Sivil Hava Aracı Olarak Kabul Edilmesi.....	66
2.3.1.2.1.2. Başka Ülke Sicilinde Kayıtlı Olmama.....	67

2.3.1.2.1.3. Uçuşa Elverişlilik Belgesinin Olması	67
2.3.1.2.2. Tescil Talebi ve Gerekli Belgeler	70
2.3.1.2.3. Tescile İtiraz Edilmemiş Olması	72
2.3.1.2.4. Hava Aracının Devrini (Temlikini) Sağlayan Sözleşmeler	72
2.3.1.2.4.1. Genel Olarak	72
2.3.1.2.4.2. Finansal Kiralama Sözleşmesi	76
2.3.1.2.4.3. Yurt İçi Satış Sözleşmesi	77
2.3.1.2.5. İnsansız Hava Araçlarının Tescili	77
2.3.1.2.6. Hava Aracı İpoteğinin Tescili ve Gerekli Belgeler	80
2.3.1.3. Geçici Tescil	82
2.3.1.3.1. Kira Sözleşmesi ve Charter Sözleşmesi	83
2.3.1.3.1.1. Genel Olarak	83
2.3.1.3.1.2. Şekil Şartı	85
2.3.1.3.2. Ferry Uçuş (Flight)	86
2.3.1.4. Şerh	86
2.3.1.4.1. Genel Olarak	86
2.3.1.4.2. Sicil Kaydına İtiraz Şerhi	87
2.3.1.4.3. Şahsi Hakkın Korunması Şerhi	88
2.3.1.4.4. Kira Sözleşmesinden Doğan Hakkın Şerhi	89
2.3.1.4.5. Finansal Kiralama Sözleşmesinin Şerhi	90
2.3.1.4.6. Haciz Şerhi	91
2.3.1.5. Terkin	92
2.3.2. Türk Hava Aracı Sicilinde Yer Verilen Bilgiler	97

İKİNCİ BÖLÜM
HAVA ARACININ NEDEN OLDUĞU
YERYÜZÜ ZARARLARINDAN
SORUMLULUK

1. ULUSAL DÜZENLEMELERDE SORUMLULUĞUN DAYANAĞI VE TEMEL GÖRÜŞLER.....	99
2. MUKAYESELİ HUKUK.....	102
2.1.BİRLEŞİK KRALLIK HUKUKU	102
2.1.1. 1920 Tarihli Hava Seyrüsefer Kanunu	103
2.1.1.1. Sorumluluğun Hukuki Dayanağı ve Niteliği.....	105
2.1.1.1.1. Kusursuz Sorumluluk Görüşü	105
2.1.1.1.2. Rylands v. Fletcher Doktrini.....	106
2.1.1.1.3. Kusur Karinesi Görüşü ve Yeterli Kanıt Doktrini (Res Ipsa Loquitur).....	107
2.1.1.2. Sorumluluktan Kurtuluş Kanıtı.....	111
2.1.2. 1936 Tarihli Hava Seyrüsefer Kanunu	112
2.1.3. 1982 Tarihli Sivil Havacılık Kanunu.....	112
2.1.3.1. Genel Olarak	113
2.1.3.2. Sorumluluğun Hukuki Dayanağı ve Niteliği.....	113
2.2.AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ HUKUKU	115
2.2.1. Yasal Düzenlemeler	115
2.2.1.1. Eyaletler Arası Tek Tip Havacılık Yasası	115
2.2.1.1.1. Genel Olarak.....	116
2.2.1.1.2. Tehlike Sorumluluğu	116
2.2.1.1.3. Eyalet Uygulamaları	118
2.2.1.2. Federal Havacılık Yasası (Federal Aviation Act of 1958) ve 49 U.S.C. Düzenlemesi	120
2.2.1.3. Hava Taşımacılığı Emniyeti ve Sistem Stabilizasyon Kanunu (Air Transportation Safety and System Stabilization Act)	121
2.2.2. İçtihat Hukukunda Sorumluluğa İlişkin Temel Esaslar	124

2.2.2.1. Tehlike Sorumluluğu	124
2.2.2.1.1. Birinci Haksız Fiillerin Yeniden Şekillendirilmesi Düzenlemeleri	125
2.2.2.1.2. İkinci Haksız Fiillerin Yeniden Şekillendirilmesi Düzenlemeleri	126
2.2.2.2. İzinsiz Geçişten Doğan Sorumluluk (Trespass)	130
2.2.2.3. Rahatsız Etmeden Doğan Sorumluluk (Nuisance)	133
2.2.2.4. Genel Kusur Sorumluluğu	137
2.2.2.4.1. Kusur Karinesi ve Yeterli Kanıt Doktrini (Res Ipsa Loquitur)	137
2.2.2.4.1.1. Smith et. Al. v. Pennsylvania Central Airlines Corporation Davası	138
2.2.2.4.1.2. Northwestern National Insurance Company et. Al. v. United States of America Davası	139
2.2.2.4.2. Kusur Sorumluluğu	140
2.2.2.4.2.1. Boyd v. White Davası	141
2.2.2.4.2.2. Southern California Edison Co. v. Coleman Davası	143
2.2.2.4.2.3. Bright v. United States Davası	143
2.3. İTALYAN HUKUKU	144
2.3.1. Hava Seyrüsefer Kuralları (Norme per la Navigazione Aerea)	144
2.3.2. Seyrüsefer Kanunu (Codice della Navigazione)	146
2.4. FRANSIZ HUKUKU	148
2.4.1. 1924 Tarihli Hava Seyrüseferi Hakkında Kanun (Loi du 31 Mai 1924 Relative à la Navigation Aérienne)	149
2.4.2. Sivil Havacılık Kanunu (Code de l'Aviation Civile)	150
2.4.3. Ulaşım Kanunu (Code des Transports)	151

2.5.ALMAN HUKUKU	153
2.5.1. Genel Olarak	153
2.5.2. Havacılık Kanunu (Luftverkehrsgesetz)	153
2.6.KANADA HUKUKU	158
2.7.HOLLANDA HUKUKU	159
3. ULUSLARARASI HUKUK.....	160
3.1.1933 TARİHLİ ROMA KONVANSİYONU	160
3.1.1. Sorumluluğun Hukuki Niteliği.....	163
3.1.2. Sorumluluğun Kapsamı	164
3.1.3. Sorumluluğun Şartları	166
3.1.4. Sorumlu Kişi.....	167
3.1.5. Sorumluluğu Ortadan Kaldıran ya da Hafifleten Haller ..	169
3.1.6. Sorumluluğun Sınırlandırılması.....	170
3.1.7. Sınırsız Sorumluluk Halleri	173
3.1.8. Sigorta Yükümlülüğü	175
3.1.9. Zamanaşımı	178
3.1.10.Yargılamaya İlişkin Düzenlemeler.....	178
3.2.1938 TARİHLİ BRÜKSEL PROTOKOLÜ	179
3.3.1952 TARİHLİ ROMA KONVANSİYONU	183
3.3.1. Sorumluluğun Hukuki Niteliği.....	185
3.3.2. Sorumluluğun Kapsamı ve Şartları.....	187
3.3.3. Sorumlu Kişi.....	191
3.3.4. Sorumluluğu Ortadan Kaldıran ya da Hafifleten Haller ..	195
3.3.5. Sorumluluğun Sınırlandırılması	198
3.3.6. Sınırsız Sorumluluk Halleri	206
3.3.7. Sigorta Yükümlülüğü	208
3.3.8. Zamanaşımı	218
3.3.9. Yargılamaya İlişkin Düzenlemeler.....	220
3.4.1978 TARİHLİ MONTREAL PROTOKOLÜ	228
3.5.2009 TARİHLİ MONTREAL KONVANSİYONLARI.....	237

3.5.1. Konvansiyonların Ortaya Çıkışı.....	237
3.5.2. 2009 Tarihli Hava Aracı Tarafından Üçüncü Kişilere Verilen Zararın Tazmin Edilmesi Hakkında Konvansiyon – Genel Tehlike Konvansiyonu –	244
3.5.2.1. Sorumluluğun Hukuki Niteliği.....	245
3.5.2.2. Sorumluluğun Kapsamı	246
3.5.2.3. Sorumluluğun Şartları.....	248
3.5.2.4. Sorumlu Kişi.....	251
3.5.2.5. Sorumluluğu Ortadan Kaldıran ya da Hafifleten Haller.....	253
3.5.2.6. Sınırsız Sorumluluk.....	254
3.5.2.7. Sorumluluğun Sınırlandırılması.....	255
3.5.2.8. Sigorta Yükümlülüğü	258
3.5.2.9. Zamanaşımı	259
3.5.2.10. Yargılamaya İlişkin Düzenlemeler.....	260
3.5.3. 2009 Tarihli Hava Araçları ile Gerçekleştirilen Haksız Fiiller Dolayısıyla Üçüncü Kişilerin Uğradıkları Zararın Tazmini Hakkında Konvansiyon – Haksız Fiil Tazminatı Konvansiyonu –	263
3.5.3.1. Sorumluluğun Hukuki Niteliği.....	264
3.5.3.2. Sorumluluğun Kapsamı	264
3.5.3.3. Uluslararası Sivil Havacılık Tazminat Fonu	266
3.5.3.4. Sorumluluğun Şartları.....	268
3.5.3.5. Sorumlu Kişi.....	276
3.5.3.6. Sorumluluğu Ortadan Kaldıran ya da Hafifleten Haller.....	281
3.5.3.7. Sorumluluğun Sınırlandırılması.....	282
3.5.3.8. Ek Tazminat Talep Hakkı.....	285
3.5.3.9. Sigorta Yükümlülüğü	286
3.5.3.10. Zamanaşımı	287
3.5.3.11. Yargılamaya İlişkin Düzenlemeler.....	288

3.5.3.12. Konvansiyona Taraf Olmayan Ülkelerde Meydana Gelen Olaylar	292
---	-----

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TÜRK HUKUKU'NDA HAVA ARACI KAZASINDA İŞLETENİN SORUMLULUĞU

1. SORUMLULUK TÜRLERİNİN SINIFLANDIRILMASI.....	295
1.1. GENEL OLARAK.....	295
1.2. TEHLİKE SORUMLULUĞUNUN ÖZEL KANUNLARLA YA DA GENEL BİR KURAL İLE DÜZENLENMESİ.....	303
2. TÜRK BORÇLAR KANUNU'NDA HAVA ARACI KAZASINDA İŞLETENİN TEHLİKE SORUMLULUĞU	305
2.1. TEHLİKE SORUMLULUĞU KAVRAMI.....	305
2.2. GENEL TEHLİKE SORUMLULUĞUNUN HUKUKİ DAYANAĞI	308
2.3. TEHLİKE SORUMLULUĞUNUN OLGULARI	310
2.3.1. Önemli Ölçüde Tehlike Yaratın İşletmenin Faaliyetinden Zarar Doğması.....	310
2.3.1.1. İşletme Kavramı.....	311
2.3.1.2. Önemli Ölçüde Tehlike Arz Eden İşletme Kavramı	314
2.3.1.3. Zararın İşletmenin Faaliyetlerinden Kaynaklanması.....	317
2.3.2. Zarar	319
2.3.3. Tehlikeli Sorumluluğunda Nedensellik Bağı	320
2.3.3.1. Genel Olarak	320
2.3.3.2. Tehlike Sorumluluğu Açısından Nedensellik Bağının Değerlendirilmesi.....	321
2.3.4. Tehlike Sorumluluğunda Hukuka Aykırılık.....	322
2.3.4.1. Genel Olarak	322

2.3.4.2. Tehlike Sorumluluğu Açısından Hukuka Aykırı Fiilin Değerlendirilmesi.....	323
2.4. TEHLİKEDEN SORUMLU KİŞİ.....	325
2.4.1. İşletme Sahibi.....	325
2.4.2. İşleten.....	326
3. TÜRK SİVİL HAVACILIK KANUNUNDA HAVA ARACI KAZASINDAN İŞLETENİN SORUMLULUĞU	327
3.1.ÖZEL TEHLİKE SORUMLULUĞUNUN HUKUKİ DAYANAĞI	327
3.1.1. İşletenin Sorumluluğunun Hüküm Altına Alınması Süreci	328
3.1.2. Sivil Hava Aracı İşleteninin Sorumluluğunun Olguları....	331
3.2.SORUMLULUĞU DOĞURAN OLGU: ÜÇÜNCÜ KİŞİNİN HAVA ARACI KAZASI SEBEBİYLE ZARAR GÖRMESİ HAVA ARACININ KULLANILMASI.....	333
3.2.1. Hava Aracının Kullanılması.....	333
3.2.2. Hava Aracı Kazaları ve Hava Aracı Olayları	337
3.2.2.1. Uluslararası Hukuk	338
3.2.2.2. Mukayeseli Hukuk	341
3.2.2.2.1. Birleşik Krallık Hukuku	341
3.2.2.2.2. Amerika Birleşik Devletleri Hukuku	342
3.2.2.2.3. İtalyan Hukuku.....	343
3.2.2.2.4. Fransız Hukuku	344
3.2.2.2.5. Alman Hukuku.....	345
3.2.2.2.6. Kanada Hukuku	346
3.2.2.2.7. Hollanda Hukuku	347
3.2.2.3. Türk Hukuku.....	348
3.2.3. Hava Aracı Kazası ve Hava Aracı Olayı Sınıflandırılması. 350	
3.2.3.1. Hava Aracı Kazası/Hava Aracı Olayının Havada Meydana Gelme Sebepleri.....	351
3.2.3.2. Hava Aracından Kaynaklanan Hava Aracı Kazaları/Hava Aracı Olayları.....	352

3.2.3.3. Hava Aracının Yer Operasyonlarından Kaynaklanan Hava Aracı Kazaları/Hava Aracı Olayları	352
3.2.3.4. Muhtelif Sebeplerden Kaynaklanan Hava Aracı Kazaları/Hava Aracı Olayları	352
3.2.4. Hava Aracı Kazası ve Hava Aracı Olayı Soruşturmaları ...	353
3.2.4.1. Hava Aracı Kazası ve Hava Aracı Olayını Soruşturmakla Yükümlü Ülke	355
3.2.4.2. Hava Aracı Kazası ve Hava Aracı Olayı Soruşturmalarının Amacı ve Bağımsızlığı	359
3.2.4.3. Hava Aracı Kazası ve Hava Aracı Olayı Nihai Raporlarının Hazırlanması, Yayınlanması ve İçeriği	364
3.2.4.3.1. Nihai Raporun Hazırlanması	364
3.2.4.3.2. Nihai Raporun İçeriği	365
3.2.4.3.3. Nihai Raporun Yayınlanması	369
3.2.4.4. Kaza/Olay Bilgi Raporu	371
3.2.4.4.1. ADREP Ön Raporu	372
3.2.4.4.2. ADREP Raporu	373
3.2.5. Hava Aracı Kazası ve Hava Aracı Olayı Raporlarının Delil Niteliği	376
3.2.5.1. Mukayeseli Hukuk	376
3.2.5.1.1. Amerika Birleşik Devletleri Hukuku	376
3.2.5.1.2. Kanada Hukuku	388
3.2.5.1.3. Birleşik Krallık Hukuku	389
3.2.5.1.4. İsviçre Hukuku	393
3.2.5.1.5. Alman Hukuku	395
3.2.5.1.6. Hollanda Hukuku	397
3.2.5.1.7. İtalyan Hukuku	398
3.2.5.1.8. Fransız Hukuku	399
3.2.5.2. Türk Hukuku	400

3.3.HAVA ARACI KAZASINDAN DOĞAN ZARARIN BELİRLENMESİ.....	405
3.3.1. Zarar Kavramı	405
3.3.1.1. Maddi Zarar.....	406
3.3.1.1.1. Doğrudan Zarar – Dolaylı Zarar – Yansıma Zarar	406
3.3.1.1.2. Fiili Zarar – Yoksun Kalınan Kar – Normatif Zarar	408
3.3.1.1.3. Mevcut Zarar – Gelecekteki Zarar – Olası Zarar.....	410
3.3.1.2. Manevi Zarar	411
3.3.1.2.1. Manevi Tazminatın Amacı.....	411
3.3.1.2.2. Manevi Zararın Niteliği.....	415
3.3.1.2.3. Manevi Zararın Tanımı.....	417
3.3.2. Zararın Belirlenmesi	418
3.3.3. Maddi Zarar.....	419
3.3.3.1. Ölüm Halinde Ortaya Çıkan Zararlar.....	420
3.3.3.1.1. Cenaze Giderleri	421
3.3.3.1.2. Tedavi Masrafları	421
3.3.3.1.3. Çalışma Gücünün Azalması Nedeni ile Yoksun Kalınan Kar	422
3.3.3.1.4. Destekten Yoksun Kalma	422
3.3.3.1.4.1. Destek İlişkisi	423
3.3.3.1.4.2. Bakım	429
3.3.3.2. Bedensel Bütünlüğün İhlali Halinde Ortaya Çıkan Zararlar.....	430
3.3.3.2.1. Tedavi Giderleri	431
3.3.3.2.2. Kazanç Kaybı.....	434
3.3.3.2.3. Çalışma Gücünün Azalması ya da Yitirilmesinden Doğan Kayıplar.....	435
3.3.3.2.4. Ekonomik Geleceğin Sarsılması	437
3.3.3.3. Eşyaya Verilen Zarar	438

3.3.3.3.1. Zararın Hesaplanma Yöntemleri.....	439
3.3.3.3.1.1. Objektif Yöntem	439
3.3.3.3.1.2. Subjektif Yöntem	439
3.3.3.3.2. Eşyaya Verilen Zarar Türleri.....	440
3.3.3.3.2.1. Eşyanın Hasara Uğraması.....	440
3.3.3.3.2.2. Eşyanın Tamamen Yok Olması.....	442
3.3.4. Hava Aracının Yarattığı Gürültüden Doğan Zarar.....	445
3.3.5. Manevi Zarar	448
3.3.5.1. TBK m. 56 Uyarınca Manevi Zarar	449
3.3.5.2. TBK m. 58 Uyarınca Manevi Zarar	450
3.4. ZARAR GÖREN: ÜÇÜNCÜ KİŞİ.....	452
3.4.1. Üçüncü Kişiler	454
3.4.2. Üçüncü Kişi Olmayan Kimseler	456
3.4.2.1. Yolcu	456
3.4.2.2. Bagaj Sahibi, Kargo Göndericisi ya da Alıcısı.....	458
3.4.2.3. Ücretsiz Taşınan Yolcu, Bagaj ya da Kargo.....	459
3.4.2.4. Kaçak Yolcu	461
3.4.2.5. İşletenin Yardımcıları.....	463
3.4.2.6. Öğrenci Pilotlar	465
3.5. ZARAR İLE HAVA ARACININ KULLANILMASI ARASINDA NEDENSELLİK BAĞI	466
3.5.1. Nedensellik Bağı Teorileri.....	466
3.5.1.1. Doğal (Mantıki) Nedensellik	466
3.5.1.2. Şart Teorisi.....	467
3.5.1.3. Uygun Nedensellik Bağı Teorisi.....	468
3.5.1.4. Uygun Nedensellik Bağı ile Hukuka Aykırılık Bağı Arasındaki İlişki	469
3.5.1.5. Karakteristik Risk – Tehlike Bağı Teorisi	470
3.5.2. Nedensellik Bağının Hava Aracı İşleteninin Sorumluluğu Açısından Değerlendirilmesi.....	472
3.5.3. Nedensellik Bağının Kesilmesi	472

3.5.3.1. Mücbir Sebep	473
3.5.3.2. Zarar Görenin Kusuru.....	474
3.5.3.3. Üçüncü Kişinin Ağır Kusuru	475
3.5.3.4. Hava Aracı İşleteninin Sorumluluğu Açısından Nedensellik Bağının Kesilmesi Hallerinin Değerlendirilmesi	476
3.5.3.4.1. Mücbir Sebep	477
3.5.3.4.2. Üçüncü Kişinin Kusuru.....	478
3.5.3.4.3. Zarar Görenin Kusuru	479
3.6.HAVA ARACININ KULLANILMASINDAN DOĞAN ZARARDA HUKUKA AYKIRILIK BAĞI	480
3.6.1. Genel Olarak	480
3.6.1.1. Subjektif Hukuka Aykırılık Teorisi	480
3.6.1.2. Objektif Hukuka Aykırılık Teorisi	481
3.6.2. Hava Aracı Kazasından Doğan Zararda Hukuka Aykırılık Bağının Değerlendirilmesi	483
3.7.SORUMLU KİŞİLER.....	484
3.7.1. Hava Aracı İşleteni ve Hava Taşıyıcısı Kavramlarının Karşılaştırılması	485
3.7.2. Hava Taşıyıcısı Çeşitleri	487
3.7.2.1. Akdi Taşıyıcı.....	487
3.7.2.2. Fiili Taşıyıcı.....	488
3.7.2.3. Ardışık Taşıyıcı	489
3.7.3. Taşıyıcının Sorumluluğu.....	490
3.7.4. Hava Aracının Üçüncü Kişilere Verdiği Zarardan Sorumlu Kişiler	497
3.7.4.1. İşleten	497
3.7.4.1.1. Hava Aracını Kendi Adına Bizzat Kullanan Kişi	498
3.7.4.1.2. Hava Aracının Yardımcıları veya Temsilcileri Aracılığıyla Kendi Adına Kullanılmasını Sağlayan Kişi	500

3.7.4.1.3. Hava Aracının Sefer Kontrolünü Elinde Bulunduran Kişi	501
3.7.4.1.3.1. Kira Sözleşmesi	502
3.7.4.1.3.2. Kullanım Ödücü Sözleşmesi ..	503
3.7.4.1.3.3. Charter Sözleşmesi	504
3.7.4.1.3.4. Mülkiyeti Saklı Tutma Kaydıyla Satış Sözleşmesi	505
3.7.4.2. İşleten Karinesi: Hava Aracının Maliki.....	506
3.7.4.3. Hava Aracını Rıza Dışı Kullanan Kişi.....	507
3.7.4.4. Hava Gösterisi Düzenleyen Kişi.....	509
3.7.4.5. Uzak Aracı Fırlatan Kişi.....	509
4. İŞLETENLERİN BİRLİKTE SORUMLULUĞU	511
4.1.BİRLİKTE SORUMLULUK TÜRLERİ.....	511
4.2.MÜTESELSİL SORUMLULUKTA DIŞ İLİŞKİ	512
4.2.1. Borçluların Sorumluluğu	513
4.2.2. Alacaklıya Karşı Sorumluların Savunmaları.....	513
4.2.2.1. Ortak Def'iler	514
4.2.2.2. Kişisel Def'iler ve Bireysel Davranışlar	515
4.3.MÜTESELSİL SORUMLULUKTA İÇ İLİŞKİ.....	516
4.3.1. Paylaşım Sırasında Dikkate Alınacak Etkenler	516
4.3.2. Etkenlerin Hava Aracı İşleteninin Sorumluluğu Açısından Değerlendirilmesi.....	519
5. HAVA ARACI İŞLETENİNİN SİGORTA YÜKÜMLÜLÜĞÜ	521
5.1.ÜÇÜNCÜ ŞAHIS MALİ SORUMLULUK SİGORTASI.....	521
5.1.1. MSSY'nin Uygulama Alanı ve Tanımlar	522
5.1.2. Mali Sorumluluk Sigortasının Kapsamı.....	523
5.1.3. Asgari Teminat Tutarları	523
5.1.3.1. Hava Araçları Açısından.....	523
5.1.3.2. İHA'lar Açısından.....	524
5.1.3.3. Kullanım Amacını Esas Alan Düzenlemeler	524

5.1.3.4. Hava Aracının Uçuş Noktalarını Esas Alan Düzenlemeler.....	525
5.1.4. Üçüncü Şahıs Mali Sorumluluk Sigortasının İspatı.....	526
5.1.5. Üçüncü Şahıs Mali Sorumluluk Sigortası Hükümlerine Aykırı Davranılması.....	526
5.2.EK SİGORTA YÜKÜMLÜLÜĞÜ.....	527

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

HAVA ARACI İŞLETENİNİN SORUMLU OLDUĞU ZARARIN TAZMİNİ

1. TAZMİNAT MİKTARININ BELİRLENMESİ.....	529
1.1.MADDİ TAZMİNATIN BELİRLENMESİ VE İNDİRİLMESİ.....	529
1.1.1. Zararın Doğmasında Zarar Görenin Kusurunun Etkisi....	532
1.1.2. Zararın Artmasında Zarar Görenin Kusurunun Etkisi	534
1.2.MADDİ TAZMİNAT TÜRLERİ	535
1.2.1. Aynen Tazmin	535
1.2.2. Nakden Tazmin.....	536
1.2.3. Nakden Tazmin Şekli: Sermaye ya da İrat Şeklinde Tazmin	537
1.2.4. Geçici Ödeme	538
1.2.5. Tazminat Hükümünün Değiştirilmesi.....	542
1.3.MANEVİ TAZMİNATIN HESAPLANMASI	542
1.4.MANEVİ TAZMİNAT TÜRLERİ.....	546
2. TAZMİNAT DAVALARI VE ZAMANAŞIMI.....	547
2.1.TAZMİNAT DAVALARININ TARAFLARI	547
2.1.1. Davacı	547
2.1.2. Davalı	548
2.2.TAZMİNAT DAVALARINDA YETKİLİ VE GÖREVLİ MAHKEME.....	549
2.3.TAZMİNAT DAVALARINDA ZAMANAŞIMI SÜRELERİ	551

2.3.1. Kısa Zamanaşımı Süresi	552
2.3.2. Uzun Zamanaşımı Süresi	554
2.3.3. Ceza Zamanaşımı Süresi	556
2.4.BİRLİKTE SORUMLULUKTA RÜCU İSTEMİNDE ZAMANAŞIMI SÜRELERİ	559
3. CEZA YARGILAMASININ TAZMİNAT DAVALARINA ETKİLERİ	560
SONUÇ	565
KAYNAKÇA.....	587